

Nieuwe toekomst als natuurgebied voor de zandgroeve in Kerkom?

Pieter Abts

Kerkom? Zou tussen de plooiën van de geschiedenis terecht gekomen zijn, vergeten en ingedommeld. Maar in 1993 haalde Kerkom het hoofdpunt van het jaarnaal.

Een megastort van 49 ha zou de kleine gemeente verblijden met zijn komst. Deze stort saga was het begin van het einde van een oude stortcultuur. Toen elke gemeente haar eigen stort had en er later twee superstorten in Pellenberg en Binkom kwamen. Hoe klein de gemeenschap ook was, het actiecomité 'Geen stort in Kerkom' schreef brieven, mobiliseerde, voerde actie, liet politiciers kleur bekennen... was zo koppig en vastberaden dat Interleuven er zijn tanden op stuk beet.

In 1993 was ik 17...

Voor het eerst raakte ik betrokken bij een actie, een echte rollercoaster voor een jonge snaak. Affiches ontwerpen op de zolderkamer, borden schilderen op woensdagnamiddag, flyereren... allemaal eerder naïef en amateuristisch. Gelukkig was er een stevig actiecomité dat de hele gemeente (en daarbuiten) kon mobiliseren.

Het stort zou er niet komen, niet omdat het niet kon maar omdat het onmogelijk gemaakt werd door een BPA met herbestemming natuur. Samen met het verdwijnen van de stortdreiging verdween

■ Een auto-optocht door het dorp tegen het stort en de plannen van Interleuven. Archief Frans Dergent

het actiecomité op de achtergrond en de herbestemming op haar beurt in een ijzeren archiefkast ergens op het gemeentehuis. Tot 25 jaar later.

Het opvullen van de oude zandgroeve loopt op zijn einde en de herbestemming naar natuurgebied moet nu gerealiseerd worden. Het is nu de uitdaging om van een visie en nabestemmingsplan naar de effectieve realisatie van een toekomstgericht en duurzaam natuurgebied te komen. Er zou 12 ha natuur ingericht worden: aan te planten bos op de noordzijde van het stort, waternatuur, schraal grasland en versterking van de holle weg.

Doelsoorten: o.a. oeverwaluw, rugstreeppad, iepenpage, geelgors en roodborsttapuit.

Het afvalstoffendecreet

De argumenten van het actiecomité zijn nog steeds actueel: voorkomen, sorteren en recycleren... en vooral de open ruimte niet te grabbel gooien. De actie maakte dat er gezocht moest worden naar oplossingen die onvermijdbaar en onafwendbaar waren. De nul op het rekest voor het grote stort in Kerkom toonde duidelijk aan dat er een nieuw afvalstoffenbeleid moest komen. De eerste aanzet kwam er met het afvalstoffendecreet (1994). Pas met het mes op de keel komt er verandering.

Vandaag krijg je alvast een déjà-vu gevoel met de actuele discussies over statiegeld op blikjes en plastic flessen, het zoeken naar een oplossing voor het vele zwerfvuil in natuurgebieden en langs wegen, en de gigantische plasticsoep in de zee. Nu wordt dit alles nog aangepakt met dure publiciteitscampagnes onder het motto van bv. Mooimakers. Maar de echte oplossing komt er pas als die onvermijdbaar en onafwendbaar is.

■ **Roodborsttapuit: doelsoort voor de herstelde natuur op de oude zandgroeve in Kerkom. Foto Marc Smets**

Start van het project: plantactie

Natuurpunt wil graag mee haar schouders zetten onder een project om hier een nieuw duurzaam, een kwalitatief en toekomstgericht natuurgebied uit te bouwen, waarbij garant gestaan wordt voor een duurzaam beheer. En dit met hoge doelstellingen en doelsoorten zoals oeverwalu, rugstreeppad, iepenpage, geelgors en roodborsttapuit en vastgelegd in een natuurbeheerplan type 4.

Het gemeentebestuur, RLZH, de eigenaar en Natuurpunt Velpe-Mene willen de inwoners en de burens uitnodigen op een **plantactie** om dit project een eerste zetje te geven.

Oorspronkelijk was de plantactie gepland voor zaterdag 12 december 2020, maar is **uitgesteld omwille van Corona**.

Oud stort wordt opnieuw kalkmoeras in het Torfbroek, Kampenhout

Het Torfboek in Kampenhout is het oudste, erkende natuurreservaat van Vlaanderen. Het herbergt heel wat zeldzame biotopen en soorten. Verschillende soorten orchideeën, parnassia en kranswieren in de vijvers maken het een pareltje voor natuurliefhebbers. Er zijn echter ingrepen nodig om de natuurwaarden te behouden. Zo werd er recent een oud stort afgegraven en wordt het slib uit de vijvers verwijderd.

De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) startte op dinsdag 4 augustus 2020 met de verwijdering van het stort. Deze werken gebeuren in samenwerking met en met de steun van de gemeente Kampenhout, Natuurpunt, het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en het Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling (PDPO).

De werken aan het Torfbroek gingen vlot vooruit, ondanks de hitte. Het stort is afgegraven tot aan het maaiveld. Het weggehaalde stort wordt afgevoerd en de grond wordt gesaneerd. Het eerste kwelwater is al te zien! We hebben er alle vertrouwen in dat dit een zeer mooi kalkmoeras zal worden.

De werken aan het Torfbroek gingen vlot vooruit ondanks de hitte. Het stort is afgegraven tot op het maaiveld. Het weggehaalde stort wordt afgevoerd en de grond wordt gesaneerd. Het eerste kwelwater is al te zien! We hebben er alle vertrouwen in dat dit een zeer mooi kalkmoeras zal worden, aansluitend bij de nu reeds optimaal beheerde kalkgraslanden rijk aan orchideeën en parnassia.

■ **Augustus 1993 haalde het actiecomité de nationale televisie met een mensenketting rond de 49 ha waar het stort zou komen. De mobilisatie van heel het dorp maakte het verschil. Archief Frans Dergent**

